

Studieplan for Samfunnsfag, årsstudium (2021–2022)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 60

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Samfunnsfag omfatter fagdisiplinene historie, natur- og samfunnsgeografi og fagområdet samfunnskunnskap. Faget skal utvikle kompetanse til å undervise i grunnskolen på 5.-10. trinn, og skal legge vekt på faglig fordypning. Studiet skal kvalifisere studenten til å kunne arbeide selvstendig både med fagspesifikke og didaktiske utfordringer.

Faget skal settes inn i et fagdidaktisk perspektiv og forberede studentene til yrkesrollen som samfunnsfaglærer. Gjennom ulike tilnæringsmåter til undervisning og didaktisk refleksjon skal studentene utvikle en lærerrolle som fremmer elevenes samfunnsbevissthet og interesse for faget.

Samfunnsfag skal utvikle en bred forståelse for samspill og konflikt mellom mennesker, samfunn og natur i ulike tidsepoker og i ulike deler av verden. Studentene skal arbeide med utvalgte geografiske områder, historiske epoker og ulike samfunnsfaglige områder. Faget skal bidra til kunnskap om samenes historie og situasjon som urfolk.

Arbeidet med samfunnsfag skal fremme studentens samfunnskompetanse og evne til å være medborger i et flerkulturelt samfunn. Studenten skal også utvikle sin evne til å bidra til slik læring i grunnskolen.

Faget skal bidra til at studentene kan arbeide med grunnleggende ferdigheter og faglige ferdigheter; å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne, og å kunne bruke digitale verktøy.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Kunnskap
Kunnskap

Studenten

- kan utforme en samfunnsfaglig analyse med historiske og sosiologiske perspektiver som f.eks. drøfting av makt, kjønn, identitet og sosialiseringprosesser
- har profesjonsrettet kunnskap om skolens rolle i demokratiske prosesser, og om økonomisk og demokratisk samfunnsdeltakelse i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om endringer i værmessige forhold og klima og hvordan disse påvirker menneskers samspill og tilgang til ressurser og ressursbruk i en bærekraftig utvikling
- har forståelse for hvordan ulike prosesser har formet natur og samfunn over tid
- har kunnskap om grunnleggende teorier, begreper og tenkemåter for å forstå bærekraftiges sammenhenger og samfunnsutvikling over tid
- har kunnskap om, og forstår konsekvenser av, ulik befolkningssammensetning og befolkningspolitikk, også blant minoriteter og samer
- har kunnskap om fremveksten av moderne produksjonsformer, industrialisering og velferdsutvikling i samfunn
- har kjennskap om de historiske, politiske og geografiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge og andre deler av verden
- har bred profesjonsrettet kunnskap om ideologier, makt, politiske systemer og konflikter
- har profesjonsrettet kunnskap om den historiske utviklingen av politiske ideologier og hvordan disse preget etterkrigstiden i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om politiske og territoriale prosesser og konflikter, samt deres betydning for menneskers identitet og nasjonsbygning
- kan analysere samfunnsutvikling på mikro- og makronivå i lys av politikk, økonomi og bærekraftig utvikling
- har kunnskap om hvordan tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid i samfunnsfag
- har kunnskap om spesifikke områders geografiske, politiske, historiske og økonomiske utvikling, særtrekk og dens betydning for omgivelsene og for menneskers levesett
- har kunnskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge, Sápmi og verden fra antikken til i dag
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktiske metoder og teorier

Ferdigheter
Studenten

- kan bruke forskning om nasjonal og internasjonal politikk, historie og økonomi som perspektiv på samfunnet
- kan tenke historisk og økonomisk om produksjon og fordeling i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kan diskutere minoriteters rettigheter i Norge og det mangfoldige samfunnet som ressurs og utfordring, samt samenes status som urfolk
- kan analysere moderne samfunns- og statsutviklinger og tilrettelegge for dybdelæring og kritisk tenkning i skolen
- kan bruke didaktisk innsikt og forskning til å skape og evaluere varierte undervisningsmetoder og læremidler ut fra hva som fremmer dybdekompetanse og en analytisk forståelse av læreplaner
- kan analysere og evaluere forskning og politiske argumenter om menneskerettigheter, medborgerskap og demokrati og anvende denne kunnskapen i profesjonsutøvelsen
- kan bruke flere perspektiver til å analysere en eller flere konflikter og regional utvikling i nyere tid.
- kan kritisk vurdere samfunnsdebatter i lys av målene om en bærekraftig samfunnsutvikling
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensiert læringsaktiviteter
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier og betydningen av metakognisjon

- kan anvende nøkkelbegreper og innholdsbegreper i samfunnsfag
- kan drøfte sammenhengen mellom gjeldende læreplaner, kunnskapsteori og praktiske fagdidaktiske avgjørelser i samfunnsfagundervisning
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan ta i bruk og veilede elever i sentrale samfunnsfaglige metoder

Generell kompetanse

Studenten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med dybdekompetanse, tverrfaglighet, grunnleggende ferdigheter, og kartlegge arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme kritisk tenkning og bærekraftig utvikling
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammenhengende spørsmål og gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser
- har forståelse for samfunnsfagets betydning for etisk refleksjon og livsmestring
- kan kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger og sammenhenger mellom fortid og nåtid
- kan reflektere over egen praksis, oppdatere seg faglig, og tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid i skolen
- har innsikt i elevers forståelse av faget og kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i samfunnsfaget

Opptak

Generell studiekompetanse eller realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Studiet omfatter geografi, historie og samfunnskunnskap.

Studiet består av fire emner, hver med et omfang på 15 studiepoeng.

Emne 101 Samfunnskunnskap og historie

Emnet gir grunnleggende innsikt i historiske, politiske og sosiologiske sammenhenger som bygger opp sosial selvforståelse og legger til rette for samfunnsmessig deltakelse. Skolefagets hovedområder samfunnskunnskap og historie hjelper elever til å forstå sine røtter, identitet og samtidig kritisk med tanke på å være med på å utforme fremtiden. Kritiske perspektiver på politikk og økonomi i historie og ulike kulturer i og utenfor Norge vektlegges.

- Borgerskap, samfunns- og statsutvikling
- Maktforhold, stormaktkriser og imperialismen
- Produksjonsformer og industrialisering
- Sosiologiske perspektiver

Emne 102 Geografi og samfunnsfaglige metoder 1 (vårsemesteret)

Arbeid med samfunnsfag innebærer å bli kjent med hvordan fysisk miljø og menneskene påvirker hverandre over tid, samt å reflektere over faglige utforskningsmetoder. Som skolefag skal geografien hjelpe ungdommen til å orientere seg i nærmiljøet og i verden. Bærekraftig utvikling, klima og landskap er viktige kompetanseområder i skolen og velegnet for å bli utforsket bla. gjennom observasjon og ekskursjon. Hovedområdene geografi og utforskeren spiller på elevs forskningsvilje og nysgjerrighet om en verden de påvirker i økende grad. I opplæringen om «utforskeren» får studenter en innføring i overordnede problemstillinger og forskningsmetoder i samfunnsfag. Studenter får opplæring i å støtte elevs voksende verdensbilde ved bruk av kart, observasjoner og kritisk bruk av varierte kilder med dybdekompetanse og livsmestring som overordnede målsetninger.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi og utforskeren:

- Vær og klima
- Landskap og kart
- Befolkningsgeografi
- Utforskning og metode i samfunnsfag

Emne 103 Samfunnskunnskap, historie og geografi

Hvordan har demokratiske verdier blitt til, og hvordan har de påvirket Norges- og verdenshistorien? I dette emnet tilegner studenter seg ferdigheter i å analysere samfunnsendringer, politiske ideer og institusjoner i historisk og statsvitenskapelig kontekst. Studenter rustes til selv å lære elever i å tenke kritisk i en demokratisk sammenheng. En dypere innsikt i politisk, historiske og geografiske samfunnsprosesser står sentralt i gjennomføringen av emnet.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra historie, geografi og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter:

- Norsk politikk
- Sentrum og periferi
- Regional utvikling
- Politisk geografi

Emne 104 Geografi og samfunnsfaglige metoder 2 (vårsemesteret)

I dette emnet blir studenten introdusert til ulike dimensjoner av økonomisk organisering og moderne historie. Ulike debatter innen geografi og historie trekkes frem, og studenten får en dypere innsikt i historisk og geografisk utvikling i den moderne tid. Studenten fordyper seg i et spesifikt område og vil få kjennskap til politiske, økonomiske, historiske, sosiale og geografiske dimensjoner i utviklingen av dette området. Studenter forberedes til å engasjere seg i fagdidaktiske diskusjoner, og til å ruste elever til å engasjere seg i samfunnsdebatter som fremmer demokratiske og bærekraftige utviklingsprosesser.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi, historie, samfunnskunnskap og utforskeren:

- Økonomisk geografi
- Områdestudier
- Moderne historie
- Samfunnsfagdidaktikk

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Undervisnings- og læringsformer

Devanligst læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlige fremlegg

- ekskursjoner
- bearbeiding av digitale og andre kilder
- metodiske og didaktiske øvelser/analyse
- studentrespons og samarbeidslæring

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Studiet er normalt organisert over fire ukentlige økter.

Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. Sentrale områder som er integrert i undervisningen er fagdidaktikk, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering, flerkulturelle og samiske perspektiver. IKT er integrert i studiet.

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt. Det er beregnet at studenter som følger studiet arbeider med lærestoffet i tillegg til 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav og vurderingsformer

Det er obligatoriske arbeidskrav til hvert emne, som går fram av emnebeskrivelsene. Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Det forventes at studentene bruker biblioteket til innhenting av lærestoff. Biblioteket skal bidra til å øke studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnen til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. Biblioteket tilbyr også veiledning i referanseteknikk.

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Vurderingsformene omfatter både individuelle skriftlige eksamener og muntlig eksamen.

For alle emner benyttes karakterskalaen A-F. Det benyttes både intern og ekstern sensur. For mer informasjon om vurdering, se den enkelte emnebeskrivelse.

Evaluering av studiet

Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3)

Litteratur

Se den enkelte emnebeskrivelse.

Jobb og videre studier

Samfunnsfag (60 stp) fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i samfunnsfag på 5.-10. trinn i norsk skole.

Studiet kan inngå som del av en bachelorgrad, som del av en faglærerutdanning i samfunnsfag eller som videreutdanning for lærere.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Studieplanen er revidert

Studieleder Jarl Hagen, 28. mai 2021

Studieplanen gjelder for

2021-2022

Studieprogramansvarlig

Fakultet for lærerutdanninger og språk.

Studieleder Jarl Hagen

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2021

Obligatoriske emner

L-SAM10121 Samfunnskunnskap og historie	15 stp
L-SAM10321 Samfunnskunnskap, historie og geografi	15 stp

Vår 2022

Obligatoriske emner

L-SAM10221 Geografi og samfunnsfaglige metoder	15 stp
L-SAM10421 Historie, samfunnskunnskap og geografi	15 stp

L-SAM10121 Samfunnskunnskap og historie (Høst 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Nicola Kristin Karcher

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Samfunnsfag, årsstudium*.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- kan utforme en samfunnsfaglig analyse med historiske, samfunnsgeografiske og sosiologiske perspektiver som f.eks. drøfting av overordnede samfunnsprosesser, maktforhold og demokratiutvikling

- har kjennskap til dannelse av identitet, utviklingen av majoritets- og minoritetsperspektiver og sosialiseringprosesser
- har profesjonsrettet kunnskap om skolens rolle i demokratiske prosesser, og om økonomisk og demokratisk samfunnsdeltakelse i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kritisk kjennskap til relevant forskning og hvordan den kan anvendes
- har kunnskap om maktforhold, stormaktspolitikk og imperialism
- har kunnskap om fremveksten av handel, industrialisering og forskjellige produksjonsformer
- har kjennskap om sentrale historiske samfunnsprosesser i Norge og Europa
- har kjennskap til samfunnsgeografiske kjernebegreper

Ferdigheter

Kandidaten

- kan bruke nasjonal og internasjonal forskningslitteratur om historiske, politiske og økonomiske prosesser i et samfunnsfaglig perspektiv
- kan tenke historiebevisst om økonomi, produksjon og fordeling i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kan diskutere minoriteters og urfolkets historiske og samfunnsmessige rolle og status i Norge og har innsikt i det mangfoldige samfunnet som ressurs og utfordring
- kan analysere moderne samfunnsutviklinger samt fremveksten av det moderne demokratiske samfunnet
- forstå kritisk tenkning og kan tilrettelegge for denne i skolen

Generell kompetanse

Kandidaten

- har grunnleggende historiske og samfunnsfaglige kunnskaper og kompetanser og et sett av begreper for samfunnsforståelse
- kan sette i gang samfunnsfaglige læringsprosesser, følge progresjon i utviklingen av grunnleggende ferdigheter og tilpasse opplæring til elevers behov med læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever på å forstå et flerkulturelt og demokratisk samfunn og praktisk betydning av medborgerskap med mål om en bærekraftig utvikling
- kan vurdere kritisk hvordan historie og kultur blir formidlet
- kan evaluere samfunnsfaglige og historiske kilder, kjenner til samfunnsfaglige og historiske metoder, kan svare på komplementære spørsmål og har et bevisst forhold til digitale læringsmidler
- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis

Innhold

Emnet gir grunnleggende innsikt i historiske, politiske og samfunnsfaglige sammenhenger som legger til rette for en overordnet samfunnsforståelse og historiebevissthet. Skolefagets hovedområder historie, samfunnskunnskap og samfunnsgeografi hjelper elever til å kjenne til sine røtter, sin identitet og utviklingen av dagens samfunn. Kritiske perspektiver på politikk, økonomi og ulike kulturer i og utenfor Norge vektlegges.

- Stats-, nasjons- og samfunnsutvikling
- Maktforhold, stormaktspolitikk og imperialism
- Produksjonsformer, industrialisering og handel
- Samfunnsfaglige og kulturhistoriske perspektiver

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra historie, samfunnskunnskap og samfunnsgeografi. Alle temaene dekker også fagdidaktiske aspekter.

Stats- og nasjonsutvikling setter fokus på samfunnsutviklingen i Norge og Europa, fra vikingtiden og middelalderen fram til begynnelsen av Første verdenskrig i 1914. Politiske og sosiale omveltninger, nasjonsdanning, demokratiutvikling og ideen om medborgerskap, rollen til forskjellige minoriteter, fremveksten av modernesamfunn og grunnleggende samfunnsgeografiske perspektiver er viktigstikkord.

Maktforhold, stormaktspolitikk og imperialismehandler europeiske konflikter og hvordan disse har satt sitt preg på samfunnsutviklingen. Det rettes et spesielt fokus på sentrale historiske prosesser, herunder behandlingen av minoriteter og urfolk, og utviklingen av ideen om demokrati, medborgerskap og menneskerettigheter.

Produksjonsformer, industrialisering og handel tematiserer utviklinger av handelsveier og handelsnettverk, utnyttelse av forskjellige ressurser (herunder arbeidskraft og natur) og fremveksten av industrisamfunn.

Samfunnsfaglige og kulturhistoriske perspektiver tar utgangspunkt i begreper som makt, normer og forventninger, identitet, roller og rollekonflikter, samfunnsformer, etniske, religiøse og nasjonale minoriteter og deres rolle i majoritetssamfunnet. Med kulturhistoriske perspektiver menes det forståelse av skapning og utvikling av forskjellige kulturuttrykk- og former og deres betydning for samfunnet.

Fagdidaktiske prinsipper og mål som grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring og minoritetskulturelle perspektiver er integrert i alle temaene.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettelagte læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- gruppearbeid
- metodiske øvelser/analyse
- casearbeid
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Muntlig fremlegg med et didaktisk opplegg
- Individuell fagartikkel, innleveres digitalt

Arbeidskravet må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig hjemmeeksamen over tre døgn (72 timer).

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Det gis tilbakemeldinger til studentene.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 2. juni 2021.

Bandlien, Bjørn (2021): En kort introduksjon til vikingtiden, Oslo: Cappelen Akademisk.

Bjørshol, Stig/Nolet, Ronald (red., 2017): Utforskning i alle fag, Oslo: Cappelen.

Blue, Gregory et al. (red. 2015): Colonialism and the Modern World, London: Routledge, kap. 2-5 (s. 25-100), kap. 8-10 (s. 145-199), kap. 15 (s. 265-282).

Eriksen, Trond Berg/Harket, Håkon/Lorenz, Einhart (red., 2009): Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag, Oslo: Cappelen, s. 33-113. Del av kompendiet.

Fuglestad, Finn (2004): Fra svartedauden til Wiener-kongressen. Den vesterlandske kulturkretsens historie 1347-1815 i et globalt-sammenliknende perspektiv, Oslo: Cappelen, del 1 (s. 33-140).

Hansen, Lars Ivar/Olsen, Bjørnar (2004): Samenes historie fram til 1750, Oslo: Cappelen, kap. 2, s. 18-51. Del av kompendiet.

Hobsbawm, Eric (1962): The Age of Revolution 1789-1848, London: Cardinal, kap. 2 (s. 42-69), kap. 3 (s. 72-98). Del av kompendiet.

Jordheim, Helge/Nilsen, Håvard Friis (red.): Politisk frihet, Oslo: Res Publica 2014, s. 7-47, s. 167-191, s. 193-213, s. 235-241; s. 241-247, s. 249-255, s. 235-241, s. 439-467.

Iddeng, Jon W. (2014): «Politikk og folk i republikkens Rom», i: Romerrikets historie: Republikkens vekst og fall, Oslo, Dreyer, s. 198-238. Del av kompendiet.

Kjeldstadli, Knut (2019): Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 19, s. 273-287. Del av kompendiet.

Knutsen, Gunnar W. (2017): Langelinjer i historien, Oslo: Cappelen Akademiske.

Koritzinsky, Theo (2014): Samfunnskunnskap. Fagdidaktisk innføring, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 1 (s. 13-35), kap. 2 (s. 106-144). Del av kompendiet.

Lund, Anne Bonnevie/Moen, Bente Bolme (red., 2016): Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 2 (s. 33-52), kap. 3 (s. 55-68), kap. 4 (s. 71-84), kap. 5 (s. 87-96), kap. 6 (s. 99-115).

Lund, Erik (2017): Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 1, s. 18-30; kap. 2, s. 33-43; kap. 5, s. 95-119. Del av kompendiet.

Myhre, Jan Eivind (2015): Norsk historie 1814-1905. Å bygge en stat og skape en nasjon, Oslo: Samlaget, kap. 3 (s. 55-70), kap. 5 (s. 105-138), kap. 6 (s. 139-165), kap. 8 (s. 190-221), kap. 9 (s. 225-240), kap. 10 (s. 247-284), kap. 11 (s. 285-295).

Niemi, Einar (2017): «Fornorskingspolitikk overfor samene og kvenene», i: Brandal, Nik./Døving, Cora Alexa/Plesner, Ingvill Thorson (red.): Nasjonale minoriteter og urfolk i norsk politikk fra 1900 til 2016, Oslo: Cappelen, s. 131-152. Del av kompendiet.

Nilsen, Håvard Friis (2017): «Republican Monarchy. The Neo-Roman Concept of Liberty and the Norwegian Constitution of 1814», *Modern Intellectual History*, Cambridge: Cambridge University Press, s. 29-56. Del av kompendiet.

Orning, Hans Jacob (2020): En kort introduksjon til Norge i høymiddelalderen, Oslo: Cappelen Akademisk.

Telhaug, Alfred Oftedal/Mediås, Odd Asbjørn (2003): Grunnskolen som nasjonsbygger. Fra statspietisme til nyliberalisme, Oslo: abstrakt forlag, kap. 2 (s. 36-53), kap. 3 (s. 54-94). Del av kompendiet.

Wells, H. G. (1920): *The Outline of History. Being a Plain History of Mankind*, bind 2: *The Roman Empire to the Great War*, kap. 8 («The New Democratic Republics of America and France»), New York: Macmillan, s. 360-389. Del av kompendiet.

L-SAM10321 Samfunnskunnskap, historie og geografi (Høst 2021)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Gitte Cecilie Motzfeldt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Samfunnsfag, årsstudium*.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har bred profesjonsrettet kunnskap om ideologier, makt, politiske systemer og konflikter
- har kunnskap om det politiske partispekteret og det norske demokratiet.
- har kunnskap om konsekvenser av politiske og geografiske omstillingsprosesser og samfunnsendringer i Norge og verden.
- har kunnskap om politiske og territoriale prosesser, krig og konflikter, samt deres betydning for menneskers identitet og nasjonsutvikling
- kan analysere samfunnsutvikling på mikro- og makronivå i lys av politikk, økonomi, ideologi og bærekraftig utvikling
- har kunnskap om det flerkulturellesamfunn, urbefolkning og minoriteter
- har kunnskap om betydningen av demokrati og medborgerskap, dets utfordringer i skolen og samfunnet
- har kunnskap om vitenskapelige og fagdidaktiske teorier og metoder i faget
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- har kunnskaper om digital medborgerskap, dømmekraft og danning

Ferdigheter

Kandidaten

- kan kritisk analysere politiske argumenter og anvende denne kunnskapen i profesjonstøvelsen
- kan bruke flere perspektiver til å analysere en eller flere konflikter og regional utvikling i nyere tid.
- kan reflektere over og vise innsikt i historiske prosesser og deres betydning for nyere utvikling
- kan kritisk analysere samfunnsfaglige problemstillinger og stimulere til dette i opplæringen
- kan anvende samfunnsgeografiske kjernebegreper som analytiske redskap
- har kompetanse til kritisk å anvende ulike digitale ferdigheter i læringssammenhenger
- har kompetanse i kritisk vurdering av kilder, også digitale
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med læreplan, grunnleggende ferdigheter og tilpasset opplæring.
- Kan tilpasse opplæringen til elevs behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme bærekraftig utvikling
- kan tilrettelegge for muntlige aktiviteter i klasserommet som fremmer samfunnskritisk tenkning
- kan tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid i skolen
- kan vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på samfunnsrelaterte spørsmål.
- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis

Innhold

I dette emnet tilegner studenter seg kunnskaper og ferdigheter om demokrati og medborgerskap i et individ- og samfunnsperspektiv. Studentene lærer å analysere politiske ideer og handlinger i historisk, statsvitenskapelig og samfunnsgeografisk sammenheng. Samfunnsfag har et spesielt ansvar for at elever utvikler seg som fornuftige og kritiske medborgere. Studentene vil møte et mangfold av teoretiske og didaktiske tilnærminger til samfunnskritisk tenkning, moderne politikk og demokrati i skolen og samfunnet for øvrig.

Emnet omfatter, i samsvar med LK20, temaer fra samfunnskunnskap, historie og samfunnsgeografi. Alle temaene omfatter fagdidaktiske og flerkulturelle aspekter:

- Norsk politikk
- Moderne historie og samfunnsutvikling
- Politisk geografi
- Samfunnskritisk tenkning

Norsk politikk tar for seg de mest sentrale maktkanalene i det norske politiske system. Framveksten av parlamentarisme, sosiale bevegelser og partier (herunder valg og ideologier), organisasjoner (herunder partene i arbeidslivet) og framveksten av den norske velferdsmodellen står sentralt, i et komparativt perspektiv. Emnet gir en forståelse av historiske og politiske brytningsperioder i framveksten av Norge som en moderne stat.

Moderne historie og samfunnsutvikling vektlegger historie i det 20. århundre med fokus på de to verdenskrigene, mellomkrigstid, økonomisk krise, okkupasjonstid og de store politiske ideologiene. Blant de sentrale spørsmålene som skal drøftes er hvordan disse spennings- og konfliktenes preget det norske demokratiske samfunnet og det europeiske samfunnet for øvrig. Her vektlegges også de historiske og politiske motsetningene mellom sentrale eliter og de folkelige og sosiale bevegelser.

Politisk geografi er spesielt opptatt av spillet mellom politikk og geografi. Dette blir et møte med samfunnsgeografi som et romlig fag, og fagets kjærnebegreper. Begreper som stat, nasjon, nasjonalisme, territorium og grenser er sentrale i politisk geografiske analyser, og drøftes i lys av aktuelle eksempler. Temaer som står sentralt er migrasjon, identitet og tilhørighet, klima- og samfunnsendringer, demokratisering og medborgerskap. Vi studerer jordens politiske inndeling og hvordan maktrelasjoner og maktutøvelse virker inn på vår geografiske organisering på mikro og makro nivå.

Samfunnskritisk tenkning er et kjernелеmement i LK20, og er et tema som tar for seg ulike forståelser av samfunnsmessige maktforhold, kildekritikk og graden av demokratisk deltakelse i samfunnet. Studentene møter en vitenskapelig tilnærming til samfunnsanalyse, demokrati, statsborgerskap og medborgerskap. Temaer kan bla. oppskolens roller i opplæring om, i og for demokrati og medborgerskap, også digitalt medborgerskap. Vurderingsarbeid vil vektlegges i dette temaet. Samfunnsfaget har et særskilt ansvar for å forebygge mobbing, trakassering, ekstremisme og vold i samfunnet. Det belyses i tillegg urfolks, spesielt samenes rettigheter og demokratisk medborgerskap i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Fagdidaktiske grunntanker, mangfold og flerkulturelle perspektiver er integrert i alle temaene.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er organisert over to ukentlige økter. I tillegg to heldagsekskursjoner. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. Læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlige fremlegg
- bearbeiding av digitale og andre kilder
- metodiske og didaktiske øvelser/analyse
- studentrespons og samarbeidslæring

Områdene grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flerkulturelle og samiske perspektiv belyses i de ulike temaene.

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium. Det er beregnet at studenter arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timeplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Muntlig arbeidskrav som en form for eksamensforberedelse
- Ekskursjon med didaktisk oppdrag
- Gruppeoppdrag om en aktuell samfunnsfaglig problemstilling

Studenter som ikke har anledning til å delta på ekskursjon vil få et alternativt opplegg. Opplegget skal dekke læringsmålene.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Varighet ca 30 minutter.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Interne og eksterne sensorer.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturlistesist oppdatert 28 mai 2021.

POLITISK GEOGRAFI

Eidsvik, E, Et al. (2019), "Verda og Vi", Det Norske Samlaget. Kap. 1, 2 og kap. 12 om politisk geografi

Engelstoft, Sten og Herrik G. Larsen (2013) Territorium, stat og nation. Aspekter af Europas politiske geografi. Fredriksberg, Samfundslitteratur. Baskerne Kap 7. Tilgjengelig i Canvas

Fred Hansen, K (2013), «Stat og regimer i Afrika sør for Sahara». I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne, Feldberg, Karen Brit, Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013. s. 261-286. Tilgjengelig i Canvas

Jordhus-Lier, David og Stokke, Kristian. (red), (2017) «Samfunnsgeografi: En innføring». Cappelen Damm Akademisk. (kap. 2, 3, 11, 13, 20) Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra:

<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/oaasp/catalog/book/14>

Marshall, Tim (2018), "Geografiens makt", Norsk utgave, Vega forlag, 2 opplag, Oslo 2018. Kap. 4, 5, 6 og 7.

Marston, S.A& Knox, P.L, (2016) "Human Geography, Places and Regions in Global Context", seventh edition. Pearson Educational Limited (Side 368-390)
Tilgjengelig i Canvas

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2015) «Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere». 4. utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget

HISTORIE

Bangstad, Sindre/Døving, Cora Alexa: Hva er rasisme, Oslo: Universitetsforlaget 2015, s. 7-90.

Dahl, Hans Fredrik. Destore ideologienestid. Oslo: Aschehoug 2001, s. 15-43, s. 189-225. Del av kompendiet.

Furre, Berge. Norsk historie 1914-2000. Industrisamfunnet – fra vokstevissetil framtidstvil. Oslo: Det Norske Samlaget 1999, s. 21-37 (del I), s. 55-118 (del II). Del av kompendiet.

Karcher, Nicola. Kampen om skolen. Nazifisering og lærernes motstand i det okkuperte Norge. Oslo: Dreyersforlag 2018, s. 9-13 og s. 16-20 (kap. 1), s. 45-105 (kap. 3), s. 138-181 (kap. 4).

Kjøstvedt, Anders Granås. «Å tenke kritisk i møte med det uforståelige.» I Kritisk tenkning i samfunnsfag, red. av Marlen Ferrer og Annika Wetlesen. Oslo: Universitetsforlaget 2019, s. 153-171.

Lorenz, Einhart. «Hitlers Tyskland 1933-1939.» I Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag, red. av Trond Berg Eriksen, Håkon Harket og Einhart Lorenz. Oslo: Cappelen Damm, 2005, s. 441-456. Del av kompendiet.

Lorenz, Einhart. «Mordet på seks millioner jøder.» I Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag, red. av Trond Berg Eriksen, Håkon Harket og Einhart Lorenz. Oslo: Cappelen Damm, 2005, s. 487-508. Del av kompendiet.

Lund, E. (2020): Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere (6. utg.), Oslo: Universitetsforlaget.

Simonsen, Kjetil. «Vidkun Quisling, antisemittismen og den paranoide stil.» Historisk tidsskrift 96 (2017): 446-467.

SAMFUNNSKUNNSKAP

Grethe Brochmann (2016), "Innvandring til Skandinavia. Velferdsstater i pluralismens tid", i I. Frønes (2016), Det norske samfunn, bind 1, Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 130—154. I kompendium tilgjengelig på Canvas.

Grindheim, Reidar og Strøm (2020), «Norsk Politikk». Universitetsforlaget.

Gunn-Elisabeth Birkelund og Trond Petersen (2016), "Likestilling: Utdanning, politikk og arbeid", i Frønes (2016), Det norske samfunn, bind 2, kapittel 22, s. 190—210. I kompendium tilgjengelig på Canvas.

Jens Arup Seip (1963), "Fra embetsmannsstat til ettpartistat", i Fra embetsmannsstat til ettpartistat og andre essays, Oslo: Universitetsforlaget, s. 7—43 (36 s).
Tilgjengelig på Canvas

Koritzinsky, T, (2020), «Samfunnskunnskap, fagdidaktisk innføring». Universitetsforlaget

Felleslitteratur på em net:

Ferrer, M. og Wetlesen, A. (2019) (red), «Kritisk tenkning i samfunnsfag». Universitetsforlaget. Kap. 1, 3, og 8

Lenz, C. (2020), «Demokrati og medborgerskap i skolen». Vigmostad & Bjørke AS ISBN: 978-82-8372-245-1. PEDLEX

Utdanningsdirektoratet.no (2020), Vurderingspraksis- Vurdering for læring, hentet fra:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/>

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 31. des. 2022 00:19:12

L-SAM10221 Geografi og samfunnsfaglige metoder (Vår 2022)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Gitte Cecilie Motzfeldt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Samfunnsfag, årsstudium.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten:

- har bred kunnskap om samfunnsfag som skolefag, dens historie og egenart.
- har kunnskap om bruk av ulike digitale kilder i samfunnsfagene, kan vurdere disse kritisk og anvende dem hensiktsmessig i undervisning.
- har kunnskap om lokale og globale værfenomener.
- har kunnskap om endringer i værmessige forhold og hvordan dette påvirker menneskers samspill mellom ressurser og bærekraftig utvikling
- har forståelse for hvordan ulike natur- og samfunnsprosesser har formet natur og samfunn over tid.
- har innsikt i ressursenes betydning for livsmestring og folkehelse.
- Har kunnskap i kartografisk forståelse og betydning av dette i tid og rom
- har kunnskap om samspill og konflikt mellom ulike typer ressursbruk i en lokal- og global sammenheng.
- har kunnskap om grunnleggende teorier, begreper og tenkemåter for å forstå bærekraftiges sammenhenger og samfunnsutvikling over tid.
- har kunnskap om, og forstår konsekvenser av, ulik befolknings sammensetning og befolkningspolitikk, også blant urbefolkning, minoriteter og samer
- har kunnskap om bruk av uteskole i undervisning og utforskende ekskursjonsdidaktikk
- har kunnskap i betydningen av tilpasset opplæring i skolen

Ferdigheter

Kandidaten

- kan bruke didaktisk innsikt og forskning til å skape og vurdere varierte geografiske undervisningsmetoder og læremidler.
- kan utvikle en analytisk forståelse av læreplaner og hva som fremmer dybdekompetanse og kritisk tenkning
- kan bruke utforskende metoder til å arbeide med kompetanseutvikling og læringsstrategier har kompetanse til å anvende digitale ferdigheter i læringssammenhenger hos elever.
- har kompetanse til å kritisk analysere forholdene mellom mennesker og det fysiske miljøet i ulike skala.
- Kan kritisk vurdere samfunnsdebatter i lys av målene om en bærekraftig samfunnsutvikling
- har observasjonskompetanse til å anvende i ulike lærings situasjoner i skolen og i samfunnet
- har kompetanse i å ta i bruk kartografi og uteskole som forståelse for elevenes romlige orientering
- kan tilrettelegge for tilpassede kompetanseutviklende aktiviteter og vurderingsmåter i skolen

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med grunnleggende ferdigheter, og kartlegger arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevens behov og gi læringsfremmen og tilbake meldinger.
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme bærekraftig utvikling.
- kan tilrettelegge for dybdelæring og tverrfaglig arbeid med bærekraftig utvikling i skolen.
- har innsikt i, og kan tilrettelegge for, betydningen av etiske og kritiske vurderinger i samfunnsutviklingen.
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og digitale kilder og ressurser for å svare på samfunnsrelaterte spørsmål.

Innhold

Arbeid med samfunnsfag innebærer å bli kjent med hvordan det fysiske miljøet og menneskene påvirker hverandre over tid. Livsgrunnlag og kultur er to viktige forutsetninger for ulike befolkningsgruppers eksistensgrunnlag og livsmestring. Samfunnsfaget skal belyse minoritets og majoritets utfordringer i relasjon til de endringsprosesser som finner sted i Norge og verden for øvrig. Kjerneelementene i samfunnsfag inneholder perspektiver på hvordan elevene i skolen skal forstå geografiske, historiske og nåtidens forhold for menneskers livsgrunnlag, også i fremtiden. Dette emnet vil ha fokus på kjerneelementene bærekraftig utvikling, identitetsutvikling og fellesskap og undring og utforskning.

Som skolefag skal geografi hjelpe unge mennesker til å orientere seg i nærmiljøet og ellers i verden. Geografifaget belyser bla. bærekraftig utvikling, kulturelt mangfold, og klima og landskap. Dette er viktige kompetanseområder i skolen og velegnet for å bli utforsket bla. gjennom observasjon, refleksjon og ekskursjon. Studentene får opplæring i å støtte elevens voksende verdensbilde ved bruk av kart og kritisk bruk av varierte kilder. Studentene vil arbeide med refleksjon over faglige og utforskende arbeidsmetoder.

Gjennom forståelsen fra det nære til det fjerne får elevene omfatter, i samsvarende med grunnskolenes læreplan i samfunnsfag:

- Vær, klima og landskapsendringer
- Befolkningsgeografi og bærekraft
- Urbefolkning, minoriteter og livsvilkår
- Utforskende metoder i samfunnsfag

Vær, klima og landskapsendringer er velegnet temaer til å fremme innsikt i forholdet mellom mennesker og sine omgivelser. Undervisningen drøfter hvordan de menneskelige forhold påvirker i stadig større grad de samfunnsmessige- og naturgeografiske prosesser. Studentene lærer å tolke landskap og analysere prosesser som fører frem til de landformene vi i dag omgir oss med, og som er vesentlig for befolkningens aktivitet og livnæring på jorden. Studentene får bla. innsikt i temaer som biodiversitet og matsikkerhet, konsekvenser av klimaendringer og naturkatastrofer. Undervisningen analyserer endringsprosesser på ulike skala, både i et individuelt og strukturelt nivå.

Befolkningsgeografi og bærekraft tar for seg befolkningsutviklingen i Norge og verden. Forholdet mellom befolkningsvekst og tilgang til ressurser diskuteres ved hjelp av ulike teorier i fortid og samtid. Tilgang til ressurser som land, mat, kunnskap og nyetnologiske løsninger frembringer ulike syn og kritiske analyser i befolkningsgeografien, spesielt i lys av bærekraftig utvikling og livsmestring blant fattige og rikere segmenter i verdens befolkning. Flytting, migrasjon og flyktningsproblematikk er aktualiteter som diskuteres og belyses. Endringer i befolknings sammensetning som bla. har ført til økt sentralisering og byutvikling vil bli drøftet i lys av bærekraftige perspektiver.

Urbefolkning, minoriteter og livsvilkår er et tema som diskuterer hvordan mennesker påvirker landskap og klima, og de konsekvensene dette har for deres livsvilkår, i Norge og verden. Det er spesielt fokus på endringer i tid og rom. Studentene vil få innsikt i hvordan økonomi, miljø og sosiale forhold setter premisser for tilgang til ressurser og livskvalitet.

Utforskende metoder i samfunnsfag innebærer at studentene blir kjent med ulike undervisningsmetoder og tilnærminger til vitenskapelige tenkemåter i klasserommet og i uteskolen. Kartkompetanse og innsikt i naturmessige forhold er viktig for utvikling av elevenes livsmestring og orientering i romlige omgivelser livet igjennom. Samfunnsfaget tverrfaglige temaer og kjerneelementer står sentralt i dette arbeidet, herunder med et spesielt blikk på det flerkulturelle klasserom og urbefolkning. Studentene får innsikt i Bærekraftsdidaktikk, dybdelæring og tilpasset opplæring.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettelagte læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlig fremlegg og refleksjon
- gruppearbeid, workshops og utforskende øvelser/analyse
- ekskursjon
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Deltakelse på heldagsekskursjon, inkludert obligatorisk for- og etterarbeid
- Workshop i kartografi
- Innlevering av en fagtekst der studenten drøfter sammenhenger i samfunnsforhold og naturen

Studentene skal i minst ett av arbeidskravene gi hverandre tilbakemeldinger

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Hjemmeeksamen, varighet 8 timer

Alle hjelpemidler tillatt, unntatt kommunikasjon og samarbeid med andre om oppgaven.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Det gis tilbakemeldinger til studentene.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 22. november 2021

Andreassen, B., og Olsen, T. (red) (2020), *Urfolk og nasjonale minoriteter i skole og lærerutdanning*. Fagbokforlaget.

Benjamin, T. A og Svarstad, H. (2017) *Politisk økologi: Miljø, mennesker og makt*. Kapittel 9. Universitetsforlaget, Oslo. Tilgjengelig i Canvas

Eidsvik, E, Et al. (2019), *Verda og Vi*, Det Norske Samlaget. Kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14

Erdal, Granlund og Ryen (red) «Samfunnsfagsdidaktikk» Universitetsforlaget 2021. Kap 4 Utforskning i samfunnsfagene: bakgrunn, kritikk og tilnærming. Universitetsforlaget 2021. Tilgjengelig i Canvas

Eriksen, Gregers, K. «Bærekraftig utvikling som samfunnsfaglig tema». I *Bedre Skolen* nr. 2. 2017. Tilgjengelig her:

<https://www.utdanningsnytt.no/files/2019/06/27/Bedre%20Skole%2020202017.pdf>

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) *Samfunnsgeografi: En innføring*. Cappelen Damm Akademisk. (kap. 4, 15, 22, 24 og 25) ISBN 9788202567422 Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra:

<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Klemsdal, T. (2002). Landformene i Østfold. Natur i Østfold, 21(2/1), 7-31. (24 sider) Tilgjengelig digitalt:

http://nhm2.uio.no/botanisk/nbf/ofa/nio2002/2_landformer.pdf

Klein, Judith (2020), Bærekraftig utvikling i skolen. PEDLEX. Vigmoestad og Bjørke AS 1. opplag 2020

Lenz, C. (2020), «Demokrati og medborgerskap i skolen». Vigmoestad & Bjørke AS ISBN: 978-82-8372-245-1. PEDLEX

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2015). Geografididaktikk for klasserommet. (3. utg.) [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN 978-82-0249-146-8

Miljødirektoratet, Sjettede hovedrapport fra FN's klimapanel (2021-2022) – hva sier den:

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjettede-hovedrapport/>

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), Utforsking i alle fag. Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1,2,8)

NRK - Noer i ferd med å skjue med Norge: <https://www.nrk.no/jakten-pa-klimaendringene-1.14375177>

NUPI skole, HHD artikler, 2021: [Dragkamp om klima - HHD Artikkel | NUPI](#)

Ole Andreas Kvamme og Elin Sæther (red) «Bærekraftsdidaktikk», Fagbokforlaget. Kap. 5 side 97-114 (17 sider) Tilgjengelig i Canvas

Ott, Annelie, Kritisk tenkning og bærekraft i fagfornyelsen», i Kritisk tenkning i samfunnsfag kap. 2, Universitetsforlaget 2019. Tilgjengelig i Canvas.

Rosling, H. (2014), DON'T PANIC — Hans Rosling showing the facts about population: <https://www.gapminder.org/videos/dont-panic-the-facts-about-population/> eller

<https://www.youtube.com/watch?v=FACK2knC08E&t=7s> Gapminder Foundation, 2014

Ryen, E, og Kirsti, J. (2020), Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i grunnskolenaturfag og samfunnsfag – en læreplananalyse. Tilgjengelig online:

<https://www.idunn.no/npt/2020/03/baerekraftig-utvikling-som-tverrfaglig-tema-i-grunnskolenaturfag-og-samfunnsfag>

Sinnes, A. (2021). Utdanning for bærekraftig utvikling: Hva, hvorfor og hvordan? Oslo: Universitetsforlaget Kap 4: side 54-72, Kap 2: side 28-39. Tilgjengelig i Canvas

Vandsemb, Berit Helene, Befolkning og utvikling. I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne, Feldberg, Karen Brit, Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013. s. 187-211 (24 sider) Tilgjengelig i Canvas

L-SAM10421 Historie, samfunnskunnskap og geografi (Vår 2022)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Håvard Friis Nilsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i Samfunnsfag, årsstudium.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om samfunnsfaglige og tverrfaglige perspektiver, didaktikk og etikk
- har kunnskap om hvordan tilrettelegge for dybdelæring i samfunnsfag
- har analytisk kunnskap om makt, politisk økonomi og politiske ideologier i Norge og internasjonalt
- har dybdekunnskap om demokratisk medborgerskap, framveksten av moderne menneskerettigheter og kampen om dem, samt moderne demokratiske institusjoner.
- har kunnskap om grunntrekk i den globale verdensøkonomien og politiske, kulturelle, miljømessige og sosiale konsekvenser av denne (også i et urfolksperspektiv).
- har kunnskap om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i det 20. århundre
- har profesjonsrettet kunnskap om den historiske utviklingen av politiske ideologier og hvordan disse preget det 20. århundre i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om globale og regionale endringsprosesser som påvirker menneskers tilgang til ressurser, levestandard, livskvalitet og bærekraftig utvikling
- har kunnskap om et spesifikt områdes geografiske, politiske, historiske og økonomiske utvikling, særtrekk og dens betydning for omgivelsene og for menneskers levestandard

Ferdigheter

Kandidaten

- kan kritisk analysere tverrfaglige samfunnsfaglige problemstillinger og anvende dette i undervisningen
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier og betydningen av analytisk tenkning (metakognisjon)
- kan anvende spesifikke samfunnsfaglige og didaktiske metoder som utvikler dybdelæring
- kan anvende nøkkelbegreper og innholdsbegreper i samfunnsfag
- kan foreta politiske, historiske, geografiske og økonomiske analyser
- kan bruke nasjonal og internasjonal fagdidaktisk forskning til å anvende og vurdere varierte og tverrfaglige arbeidsformer og læremidler i samfunnsfagundervisning
- kan drøfte sammenhengen mellom gjeldende læreplaner, kunnskapsteori og praktiske fagdidaktiske avgjørelser i samfunnsfagundervisning

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan initiere læringsprosesser som med henblikk på dybdelæring og tverrfaglig orientering
- kan tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger.
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme kritisk tenkning og bærekraftig utvikling
- kan vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammenhengsmålte spørsmål.
- kan gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser
- har forståelse for samfunnsfagets betydning for etisk refleksjon og livsmestring
- kan reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger og sammenhenger mellom fortid og nåtid
- kan reflektere over og iverksette undervisningsaktiviteter knyttet til digitalt medborgerskap.
- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis

Innhold

I dette emnet lærer studenten å se verdenshistorien gjennom to sentrale utviklingstrekk i modernesamfunnsutvikling, på den ene siden kampen for å skape uavhengige, demokratiske republikker, på den andre siden kampen om markeder for råvarer (kolonier) og utvikling av industriell konkurransedyktighet. Kampen om kolonier, markeder og industriell konkurranse ligger under stormaktskonfliktene i det 20. århundre. Samtidig ser vi at de demokratiske ideene sprer seg til koloniene, som ønsker frigjøring og uavhengighet fra kolonimaktene.

De to perspektivene anvendes for å gi et overblikk over politisk økonomi, geografi og historie i nyere tid, med vekt på politiske ideologier, revolusjon og kald krig i det 20. århundre, samt avkolonisering og fremveksten av moderne internasjonale institusjoner i etterkrigstiden. Emnet gir en fordypning i temaet demokratisk medborgerskap, i form av demokratisk teori, historie og moderne institusjonalisering.

Studenten fordyper seg i et spesifikt område og vil få kjennskap til politiske, økonomiske, historiske og geografiske dimensjoner i utviklingen av dette området. Studenter foretar et dypdykk i samfunnsfagdidaktikk og forberedes til fagdidaktiske diskusjoner.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi, historie og utforskeren. Temaene er:

- Områdestudiet
- Moderne politisk historie
- Økonomisk geografi og globalisering
- Samfunnsfagdidaktikk

Økonomisk geografi og globalisering: behandler grunnleggende teori og geografiske dimensjoner i økonomier og økonomiske prosesser. Hva er forskjellen på industri og råvareeksport? Hvordan er økonomisk aktivitet organisert i henhold til skala, territorier og sted, og hvordan påvirker det menneskers livsvilkår? Hva er globalisering? Hva er økonomisk avhengighet i det internasjonale samfunn? Konfliktdimensjoner og endringsprosesser innen arbeid, migrasjon, klima, ulikhet og fattigdom er sentrale temaer som tas opp. Global ressursfordeling i et bærekraftig perspektiv vil være gjennomgående i undervisningen.

Områdestudiet omhandler et bestemt område der studentene får en særlig innføring i politiske, historiske, kulturelle og geografiske særtrekk ved regionen med vekt på konfliktområder, og regionens allmenne betydning for verdenssamfunnet. Studiet legger vekt på å vise hvordan en region kan åpne for tverrfaglige og didaktiske perspektiver i skolen.

Moderne historie. Hovedvekten legges på det 20. århundre med fokus på globale stormaktsspenninger, revolusjon og kald krig, avkolonialisering, fredsarbeid og menneskerettigheter (herunder barns rettigheter) og framveksten av nye internasjonale institusjoner (FN, Bretton Woods, EEC/EU, WTO, Verdensbanken). Blant desentrale spørsmål som skal drøftes, hvordan etterkrigstidens demokratiske samfunn vokste fram i et spenningsfelt mellom ideologiske og politiske motpoler. Det sivile samfunn verden over måtte arbeide for fred og avspenning innen nye internasjonale organer og økonomiske modeller.

Samfunnsfagdidaktikk tar for seg ulike arbeidsformer i faget, som en del av eksemplarisk læring. Her drøftes og vurderes de ulike læringsstrategier i samfunnsfagene og anvendelsen av dem.

Det arbeides med ulike metodiske og didaktiske tilnærminger gjennom utforskende og tverrfaglige øvelser. Dybdelæring og vurdering for læring står sentralt. Formålet er å utvikle kritisk refleksjon og etisk bevissthet i anvendelsen av samfunnsvitenskapelige metoder i egen undervisning.

Studenten lærer å bruke kilder i undervisning, oppøve kildegransking og kildekritikk, også digitale kilder og sosiale medier.

Fagdidaktiske grunntanker som grunnleggende ferdigheter og tilpasset opplæring er integrert i alle temaene. Mangfold og flerkulturelle perspektiver ivaretas i undervisningen.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettede læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- muntlige fremlegg
- refleksjon over praksis
- metodiske og utforskende øvelser/analyse
- bearbeiding av digitale og andre kilder
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium. Det er beregnet at studentene arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timetiplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Muntlig fremlegg med didaktisk perspektiv
- Refleksjonsnotat, innleveres digitalt

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Varighet ca. 30 minutter.

Ingen hjelpemidler.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluerings av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 1. desember 2021.

Historie

Eriksen, Thomas Hylland (red): Flerkulturell forståelse, Oslo: Universitetsforlaget 2001, kap. 6-7 og kap. 9-10.

Eriksen, Thomas Hylland/Sørheim, Torunn Arntsen: Kulturforskjeller i praksis. Perspektiver på det flerkulturelle Norge, Oslo: Gyldendal 2006, kap. 1-3 og kap. 5-7.

Lundestad, Geir: Øst, Vest, Nord, Sør. Hovedlinjer i internasjonal politikk etter 1945, Oslo: Universitetsforlaget 2015, kap. 1-7, kap. 10, kap. 12, kap. 14, kap. 15-16

Mazower, Mark: Governing the World. The History of an Idea, New York: Penguin Press 2012, kap. 9 -10.

Reinert, Erik S. (2021), "Minoritet og medborgerskap", i Håvard Friis Nilsen (2021), Myndig medborgerskap: Demokrati i lærerutdanningen, Oslo: Universitetsforlaget

Områdestudie: USA - politisk historie og økonomi

Earle Black & Merle Black (2002), Chapter 12, "Competitive South, Competitive America", i The Rise of Southern Republicanism, Cambridge: Belknap of Harvard University Press, 369—404. (35 s)

Hitchens, Christopher, "All Politics is Local", "War and Revolution in Virginia", og "Revolution in France (and a Meeting with Sally)" i Thomas Jefferson: Author of America, Harper Perennial, s. 7-66. (59 s).

Johnson, Walter (2013), "The Empire of the White Man's Will" i River of Dark Dreams. Slavery and Empire in the Cotton Kingdom, Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press, s. 176—209. (33 s.)

King jr, Martin Luther (1963), «Jeg har en drøm», norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 415—23 (8 s.)

Lincoln, Abraham (1858), «Første debatt med Stephen A. Douglas» og (1863) "Gettysburg-talen", norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 289—295. (6 s.)

McCurry, Stephanie, "Prologue: The Confederate Project" og "Who Are the People?" i Confederate Reckoning: Power and Politics in the Civil War South, Harvard University Press, s. 1—38. (37 s.)

Nilsen, Håvard Friis (2014), «Det glemte frihetsbegrepet», i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 13—47. (34 s.)

Nilsen, Håvard Friis (2022), «How the South Was Won. The Republican Party's Southern Alliance», i Franck Orban (2022), Living in Alliance or Leaving Alliances? Interdisciplinary Perspectives, Waxmann Publishing. (Open Access).

Paine, Thomas (1776), «Tanker om Amerikas nåværende situasjon fra Common Sense, norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 193—213. (20 s.)

Richardson, Heather Cox (1997), "Directing the Legislation of the Country to the Improvement of the Country: Tariff and Tax Legislation", i The Greatest Nation of the Earth. Republican Economic Policies during the Civil War, Cambridge: Harvard University Press, s. 103—139. (36 s.)

Wells, H. G. (1920) The Outline of History Volume 2: The Roman Empire to The Great War, Chapter 8, "The New Democratic Republics of America and France", s. 360—389. (29 s.)

The Declaration of Independence (1776), Treaty With the Six Nations (1794), Lincoln's First Inaugural Address (1861), The Emancipation Proclamation (1864), alle i American Historical Documents, The Harvard Classics vol. 43. New York: P. F. Collier & Son, 1959. (20 s.)

Digitalt medborgerskap:

Bergsjø, Leonora Onarheim (2021), "Digitalt medborgerskap", i Håvard FriisNilsen (2021), Myndig medborgerskap: Demokrati i lærerutdanningen, Oslo: Universitetsforlaget (utkommer januar 2022).

Økonomisk geografi, globalisering og didaktisk fordypning:

Bolstad, B. (2020), Dybdelæring og tverrfaglighet, PEDLEX, Vigmostad og BjørkeAS

Eidsvik, E, Et al. (2019), Verda og Vi, Det Norske Samlaget. Kap. 7, 9, 10 og 11

Eriksen, ToreLinne, Globalisering, global kapitalisme eller global Apartheid? I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, ToreLinne; Feldberg, Karen Brit,; Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013. Tilgjengelig i Canvas

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) Samfunnsgeografi: En innføring. Cappelen Damm Akademisk. kap. 3, 5, 8, 9, 10, 19, 22 ISBN: 9788202567422. Bare tilgjengelig online (open access), og kan lastet ned i ulike formater fra:

<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Koritzinsky, T. (2021), Tverrfaglig dybdelæring. Om og for demokrati og medborgerskap – bærekraftig utvikling – folkehelse og livsmestring. Universitetsforlaget 2021

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), Utforsking i alle fag. Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1,2,8)

Nystad, J.F. og Rosèn, E. (2018), "Samfunnsgeografi". Læremiddelforlaget, 2 utgave 2018 s. 160-287

Sokol, M. (2011), Economic Geographies og Globalisation: A short Introduction. Engelsk. Edward Elgar Publishing Ltd, ISBN13: 9781849801539 Kap. 3 (23 sider) Tilgjengelig i Canvas